Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола
циклова комісія фізико-математичних та природничих дисциплін
циклова комісія геодезії, фінансів та загальноекономічних дисциплін
циклова комісія юридичних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з навчально-методичної роботи
Марина ГЛИНСЬКА
30.08. 2024 р.

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Еколого-економічні та правові основи сучасного суспільства

Рівень освіти – **фахова передвища освіта**
Спеціальність - **182 Технології легкої промисловості**
ОПП – **Моделювання та конструювання промислових виробів**

Семестр	За навчальним планом		Аудиторні години			Самостійна робота	Форма підсумкового контролю
	К-сть кредитів	К-сть годин	Лекції	Семінарські практичні заняття	Лабораторні		
III	3	90	28	20		42	залік
IV	3	90	30	24		36	залік
Всього	**6**	**180**	**58**	**44**		**78**	

Тернопіль, 2024

Розробники:
Лілія ШТОГРИН – викладач вищої категорії;
Олена КОПЕСТИНСЬКА – спеціаліст вищої категорії, старший викладач;
Тетяна МЕЛЬНИК – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Програму навчальної дисципліни «Еколого-економічні та правові основи сучасного суспільства» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Моделювання та конструювання промислових виробів» підготовки здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 182 «Технології легкої промисловості», затвердженою Педагогічною радою від 03.07.2023р., засідання №9.

Програму навчальної дисципліни «Еколого-економічні та правові основи сучасного суспільства» розглянуто та рекомендовано до затвердження на засіданні:

ЦК фізико-математичних та природничих дисциплін, протокол №1 від 26.08.2024 р.

ЦК геодезії, фінансів та загальноекономічних дисциплін, протокол №1 від 29.08.2024 р.

ЦК юридичних дисциплін, протокол №1 від 26.08.2024 р.

Голова ЦК _____ **Олександра ЧУБЕЙ**
Голова ЦК _____ **Оксана ВАВРИЧУК**
Голова ЦК _____ **Тетяна МЕЛЬНИК**

ПОГОДЖЕНО:
Гарант ОПП,
викладач вищої категорії,
старший викладач _____ **Наталія ЮЩАК**

Завідувач
відділення дизайну _____ **Наталія ТОКАР**

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Еколого-економічні та правові основи сучасного суспільства» складається з модулів:

МОДУЛЬ 1: «Екологія».

МОДУЛЬ 2: «Економіка».

МОДУЛЬ 3: «Правознавство».

Обсяг навчального часу для вивчення дисципліни у навчальних планах підготовки фахових молодших бакалаврів визначений вимогами ОПП Моделювання та конструювання промислових виробів і становить 6 кредитів ЄКТС (180 академічних годин). Зокрема, обсяг навчального часу для вивчення МОДУЛЯ 1: «Екологія» становить 2 кредити ЄКТС (60 академічних годин), МОДУЛЯ 2: «Економіка» - 3 кредити ЄКТС (90 академічних годин) та МОДУЛЯ 3: «Правознавство» - 1 кредит ЄКТС (30 академічних годин).

Метою МОДУЛЯ 1: «Екологія» є засвоєння та формування знань про основні закономірності взаємодії людини, суспільства і природи, особливості впливу антропогенних чинників на природне середовище та його зворотну дію, методи управління процесами природокористування.

Завданням МОДУЛЯ 1: «Екологія» є формування у здобувачів освіти світоглядних знань про основні тенденції розвитку екологічних особливостей природокористування; розкриття наукових основ вивчення екологічних проблем; виховання почуття відповідальності за забруднення природного середовища, стан довкілля, свідомості щодо необхідності дотримання природоохоронного законодавства; розвиток системи інтелектуальних та практичних умінь і навичок, щодо оцінювання екостанів і екоситуацій, ступеня їх напруженості, ефективності охорони природи. Базовим елементом навчання є формування у студентів стійких знань, що входять до понятійного апарату сучасної екологічної науки.

Метою вивчення МОДУЛЯ 2: «Економіка» є формування фундаментальних економічних знань, логіки сучасного економічного мислення та економічної культури фахівця з моделювання одягу .

Завданням МОДУЛЯ 2: «Економіка» є набуття здобувачами освіти знань щодо суті економічних явищ та процесів, законів розвитку суспільного виробництва; вміння науково обґрунтувати загальні основи економічного життя суспільства; визначити основні процеси мікро- та макроекономіки; з’ясувати роль економічної теорії у розробці шляхів формування соціально-орієнтованої економічної системи суспільства.

Метою вивчення МОДУЛЯ 3: «Правознавство» є формування у сучасного студента високого рівня юридичної обізнаності, правосвідомості та активної суспільної позиції, яка базується на ретельному знанні нормативних актів та правових механізмів захисту інтересів людини у державі.

Завданням МОДУЛЯ 3: «Правознавство» є формування високоосвіченої, національно свідомої та гармонійно розвиненої особистості, здатної незалежно мислити і діяти згідно з принципами свободи, гідності, відповідальності, патріотизму для розвитку відкритого і демократичного суспільства.

Дисципліна «Еколого-економічні та правові основи сучасного суспільства» забезпечує набуття компетентностей, необхідних для подальшого вивчення ОК

«Безпека життєдіяльності, охорона праці та цивільний захист» та «Організація та контроль безпечних умов праці підприємств легкої промисловості».

Зміст навчальної дисципліни «Еколого-економічні та правові основи сучасного суспільства» забезпечує формування наступних компетентностей, які визначенні освітньо-професійною програмою Моделювання та конструювання промислових виробів:

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов‘язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні компетентності:

СК4. Здатність організовувати заходи, спрямовані на покращення результатів власної діяльності і роботи інших.

СК12. Здатність організовувати безпечні умови праці на виробничій ділянці.

Після завершення даного курсу здобувач освіти здатний продемонструвати наступні **результати навчання**:

РН13. Виявляти екологічно небезпечні фактори професійної діяльності з метою попередження негативного впливу на навколишнє середовище.

Основними **методами** формування загальних та спеціальних компетентностей у процесі вивчення даної дисципліни є: пояснювально-ілюстративні, наочні та практичні (вправи, відпрацювання практичних навичок), інтерактивні, дослідницькі, методи проблемного навчання.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. ЕКОЛОГІЯ

Змістовий модуль 1.1. Теоретичні основи екології

Предмет вивчення екології, завдання та методи. Екологічні чинники. Популяції. Екосистемологія. Біосфера. Вчення В.І. Вернадського про біосферу та ноосферу.

Змістовий модуль 1.2. Адаптація – загальна властивість біосистем

Поняття про екологічно пластичні та екологічно непластичні види. Екологічна ніша. Життєві форми рослин і тварин як адаптації до середовища мешкання. Способи терморегуляції організмів. Середовище існування видів: водне, ґрунтове, наземно-повітряне. Організм як середовище мешкання. Адаптивні біологічні ритми. Симбіоз та його форми. Паразитизм. Адаптації паразитів.

Змістовий модуль 1.3. Здоров'я людини

Науки, що вивчають здоров'я людини. Вплив стресових чинників на організм людини. Здоровий спосіб життя. Принципи і складові. Вплив навколишнього середовища на здоров’я людини. Негативний вплив шкідливих звичок на життя людини. Імунна система людини, особливості функціонування.

Змістовий модуль 1.4. Сталий розвиток та раціональне природокористування

Сучасні екологічні проблеми у світі та в Україні. Екологічна політика в Україні. Види забруднення. Їхні наслідки для екосистем. Червона книга та Чорний список України. Антропологічний вплив на атмосферу, гідросферу та ґрунти.

МОДУЛЬ 2. ЕКОНОМІКА

Змістовий модуль 2.1. Основи економіки

Вступ до економіки. Предмет економічної науки. Загальні методи наукового пізнання економіки та їх використання. Функції економічної теорії. Сучасні економічні системи. Економічна система: її сутність та структурні елементи. Суспільний поділ праці і структура продуктивних сил. Економічні відносини та їх суб'єкти. Типи економічних систем суспільства. Форми суспільного виробництва. Товарне виробництво. Зміст виробництва. Структура виробництва. Економічні ресурси або фактори виробництва. Організаційно-економічні і техніко-економічні відносини. Причини виникнення товарного виробництва, його сутність, ознаки і роль у розвитку суспільства. Власність в системі економічних відносин. Структура власності та її історичні типи, види і форми. Суб'єкти власності: їх еволюція. Об'єкти власності. Права власності. Гроші як економічна категорія товарного господарства. Виникнення і розвиток грошових відносин. Сутність грошей. Функції грошей. Грошовий обіг та його закони. Визначення грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Грошові реформи, гроші, ціна та інфляція. Еволюція грошей. Сучасна грошова система.

Змістовий модуль 2.2. Основи мікро- і макроекономіки

Структура і класифікація ринків. Поняття ринку. Види ринків та їх характеристика. Інфраструктура ринку: її елементи. Функції ринку. Умови формування і розвитку ринку. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств. Капітал підприємства. Основний та оборотний капітал. Види та функції підприємництва. Підприємництво. Національна економіка: цілі та результати. Суть і компоненти національної економіки. Державний бюджет. Фінансово – кредитна система. Механізм грошово-кредитного регулювання. Суть і функції фінансів. Принципи побудови фінансової системи. Фіскальна політика. Сутність і функції податків. Види податків. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Світове господарство: його сутність та структура. Міжнародний поділ праці і спеціалізація. Міжнародна економічна інтеграція. Міжнародні валютно-фінансові відносини.

МОДУЛЬ 3. ПРАВОЗНАВСТВО

Змістовий модуль 3.1. Основи теорії держави

Загальна характеристика держави та державної влади. Державний лад. Особа, суспільство, держава. Поняття та ознаки держави. Функції держави: поняття та види. Органи держави: поняття, ознаки, види. Поняття та види влади. Особливості державної влади. Органи державної влади. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влади. Поняття та загальна характеристика державного ладу. Поняття форми держави. Види і загальна характеристика форм правління. Форми територіального устрою держави: поняття і види. Поняття політичного режиму. Загальна характеристика понять «людина», «індивід», «особистість», «особа» і «громадянин». Особливості взаємовідносин особи і суспільства. Особливості взаємовідносин особи і держави. Правовий статус особи. Особливості взаємовідносин суспільства і держави. Поняття та ознаки правової і соціальної держави.

Змістовий модуль 3.2. Основи теорії права

Соціальні норми: поняття й види. Поняття й ознаки права. Право й мораль. Поняття й функції права. Джерела (форми) права: поняття й види. Правові акти. Поняття та елементи системи права і системи законодавства. Правова норма: ознаки, структура. Види правових систем. Поняття міжнародного права. Поняття й види правовідносин. Склад правовідносин. Суб'єкти права та правовідносин. Правосуб'єктність осіб. Особливості правосуб'єктності фізичних і юридичних осіб. Об'єкти правовідносин. Зміст правовідносин. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин.

Поняття суспільного порядку та дисципліни, способи їх забезпечення. Правопорядок як складова суспільного порядку. Поняття законності та її гарантії. Поняття правосвідомості. Поняття правопорушення та його склад. Види правопорушень. Поняття та види відповідальності. Поняття, ознаки та підстави юридичної відповідальності; обставини, що її виключають. Види юридичної відповідальності: поняття, загальна характеристика.

Змістовий модуль 3.3. Основи публічного права України

Загальна характеристика конституційного права. Передумови прийняття і загальна характеристика Конституції України. Основні етапи розвитку української державності. Політико-правове закріплення суверенітету України. Особливості політичного режиму, форми правління та адміністративно-

територіального устрою України. Поняття громадянства України. Набуття та припинення громадянства. Загальна характеристика прав, свобод і обов'язків людини й громадянина. Гарантії та механізми захисту прав і свобод.

Поняття адміністративного права, предмет та метод його правового регулювання. Суб'єкти адміністративного права. Поняття державної служби. Адміністративний проступок: поняття, ознаки, види. Поняття та принципи адміністративної відповідальності. Адміністративні стягнення: поняття та види. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.

Загальна характеристика кримінального права. Поняття та види кримінальних правопорушень. Співучасть у скоєнні кримінального правопорушення. Обставини, що виключають злочинність діяння. Покарання та його види. Кримінальна відповідальність неповнолітніх.

Змістовий модуль 3.4. Основи приватного права України

Загальна характеристика цивільного права. Особливості цивільної правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб. Поняття та види власності. Підстави набуття і припинення права власності. Поняття правочину та умови його дійсності. Поняття спадкового права. Порядок спадкування. Захист цивільних прав. Позовна давність. Поняття та підстави цивільно-правової відповідальності.

Загальна характеристика трудового права. Трудовий договір: поняття, зміст, форма, строк, порядок укладення. Прийом на роботу. Припинення трудового договору: поняття, підстави.

.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. Екологія

№ з/п	Назва змістового модуля, теми програми	Програмні результати навчання	Обсяг годин за навчальним планом		
			Всього	з них:	
				аудиторних	самостійних
	Змістовий модуль 1.1. Теоретичні основи екології		**14**	**8**	**6**
1	Предмет вивчення екології, завдання та методи.	Знати основне призначення науки «Екологія»; називати екологічні закони і їхнє значення; розрізняти методи дослідження екології.	4	2	2
2	Екологічні чинники. Популяції. Екосистемологія.	Наводити приклади екологічних чинників та їхньої взаємодії; знати принципи застосування екологічних закономірностей в практичній діяльності людини та їхні прояви в природі.	6	4	2
3	Біосфера. Вчення В.І. Вернадського про біосферу та ноосферу.	Встановлювати елементарні причинно-наслідкові зв'язки між екологічними процесами та явищами; вміти пояснити процеси і явища у біосфері.	4	2	2
	Змістовий модуль 1.2. Адаптація – загальна властивість біосистем		**16**	**10**	**6**
4	Адаптація як загальна властивість біологічних систем. Екологічна ніша.	Знати основні властивості адаптацій та параметри екологічної ніші; наводити приклади адаптацій організмів до різних середовищ мешкання та адаптацій людини до різних умов проживання.	6	4	2
5	Середовище існування видів: водне, ґрунтове, наземно-повітряне.	Знати основні ознаки різних середовищ існування видів; вміти охарактеризувати середовища існування видів.	4	2	2
6	Симбіоз та його форми. Паразитизм. Адаптації паразитів.	Знати основні форми симбіозу організмів та вміти пояснити переваги та недоліки різних форм симбіозу; пояснити адаптацію паразитів до різних середовищ існування.	6	4	2

№ з/п	Назва змістового модуля, теми програми	Програмні результати навчання	Обсяг годин за навчальним планом		
			Всього	з них:	
				ауди-торних	самос-тійних
	Змістовий модуль 1.3. Здоров'я людини		**18**	**10**	**8**
7	Науки, що вивчають здоров'я людини. Негативний вплив шкідливих звичок.	Знати суть понять «здоров'я» та «здоровий спосіб життя»; пояснювати роль наук, що вивчають здоров'я людини; обґрунтовувати негативний вплив шкідливих звичок на організм людини; аналізувати їхній вплив на зниження фізичної працездатності, формування залежностей та втрату професійного потенціалу, що може перешкоджати успішній професійній реалізації.	6	2	4
8	Безпека і статева культура.	Вміти пояснювати принципи формування безпечного навколишнього середовища; характеризувати безпеку та статеву культуру як невід'ємні складові сучасного суспільства, що ґрунтуються на свідомому ставленні до сексуального й репродуктивного здоров'я, повазі до прав людини та відповідальній поведінці.	6	4	2
9	Імунна система людини, особливості функціонування.	Вміти охарактеризувати імунну систему людини, особливості її функціонування; пояснити механізми взаємодії системи антиген-антитіло.	6	4	2
	Змістовий модуль 1.4. Сталий розвиток та раціональне природокористування		**12**	**8**	**4**
10	Сучасні екологічні проблеми у світі та в Україні. Оцінка екологічного стану свого регіону.	Знати екологічні проблеми в світі та в Україні; називати основні напрямки охорони навколишнього середовища; описати екологічний стан свого регіону.	6	4	2
11	Види забруднення. Антропічний вплив на біорізноманіття.	Знати види забруднення довкілля та критерії забруднення навколишнього середовища; охарактеризувати наслідки забруднення довкілля для живих організмів і людини зокрема.	6	4	2
		РАЗОМ:	**60**	**36**	**24**

МОДУЛЬ 2. Економіка

№ з/п	Назва змістового модуля, теми програми	Програмні результати навчання	Обсяг годин за навчальним планом		
			Всього	з них:	
				ауди-торних	самос-тійних
	Змістовий модуль 1. Основи економічної теорії		**34**	**18**	**16**
1	Вступ до економічної теорії	Знати економічну термінологію. Пояснювати функції економічної теорії. Аналізувати та розрізняти методи вивчення та дослідження економічної теорії.	4	2	2
2	Споживач в економіці. Економічні потреби та економічні інтереси	Розуміти сутність економічних потреб суспільства та роль виробництва у їх задоволенні. Пояснювати закон про зростання потреб, сутність ранжування потреб, економічні блага та економічні ресурси.	6	4	2
3	Економічні системи. Особливості економічного кругообігу	Знати складові економічної системи. Розрізняти типи економічних систем суспільства. Аналізувати взаємозв'язок між типами економічних систем.	5	2	3
4	Форми суспільного виробництва. Товарне виробництво	Пояснювати сутність виробництва та його класифікацію. Аналізувати на конкретних прикладах етапи виробництва. Розрізняти просте та розвинуте виробництво.	7	4	3
5	Відносини власності	Знати функції ринку послуг. Аналізувати класифікацію видів власності згідно чинного законодавства. Розуміти відмінність власності ринку товарів та послуг. Знати роль власності в економіці.	5	2	3
6	Гроші в ринковій економіці	Розуміти сутність поняття гроші. Розрізняти функції грошей. Знати, які гроші відносять до готівкового, а які до безготівкового обігу.	7	4	3

№ з/п	Назва змістового модуля, теми програми	Програмні результати навчання	Обсяг годин за навчальним планом		
			Всього	з них:	
				ауди-торних	самос-тійних
	Змістовий модуль 2. Основи мікро- і макроекономіки		**56**	**30**	**26**
7	Структура і класифікація ринків	Знати термінологічне значення поняття ринку та його класифікації. Розуміти механізм функціонування ринку. Розрізняти попит та пропозицію на ринку послуг.	5	2	3
8	Підприємство та підприємницька діяльність	Розрізняти поняття підприємства і підприємництва. Розрізняти види підприємств у сфері обслуговування. Розуміти значення підприємства в розвитку національної економіки.	7	4	3
9	Національна економіка та роль уряду у її функціонуванні	Знати де застосовується поняття національна економіка. Розрізняти функції та методи вивчення національної економіки. Розуміти за яких факторів здійснюється розвиток національної економіки.	14	8	6
10	Фінансово – кредитна система	Розуміти принципи та методи функціонування фінансово-кредитної системи. Знати особливості фінансової та кредитної системи в розвитку економіки.	14	6	8
11	Світова економіка та інтеграційні процеси	Розуміти поняття інтеграція. Знати чим займаються міжнародні об’єднання та фінансові міжнародні організації, а також розуміти їх значення на світовому рівні.	16	10	6
		ВСЬОГО:	**90**	**48**	**42**

МОДУЛЬ 3. Правознавство

№ з/п	Назва змістового модуля, теми програми	Програмні результати навчання	Обсяг годин за навчальним планом		
			Всього	з них:	
				ауди-торних	самос-тійних
	Змістовий модуль 3.1. Основи теорії держави		**6**	**4**	**2**
1	Загальна характеристика держави та державної влади. Державний лад. Особа, суспільство, держава	Знати поняття держави та її ознаки; поняття та види функцій держави; поняття, ознаки та види органів держави; трактувати поняття державного ладу; поняття та види форм правління; поняття та види форм територіального устрою держави; поняття політичного режиму; аналізувати правовий статус особи; вміти віднаходити особливості взаємовідносин особи і держави та характеризувати ознаки правової та соціальної держави.	6	4	2
	Змістовий модуль 3.2. Основи теорії права		**10**	**6**	**4**
2	Поняття та загальна характеристика права. Поняття і структура системи права. Правовідносини	Знати поняття та ознаки права, джерела права; поняття та елементи системи права і системи законодавства; характеризувати структуру правової норми; знати поняття правовідносин, розмежовувати їх на види та вміти аналізувати їх склад; тлумачити поняття правосуб'єктності сторін правовідносин, знати їх об'єкти та зміст; вміти порівнювати право й мораль; аналізувати структуру правової норми; називати підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин.	4	2	2
3	Правопорушення і юридична відповідальність	Знати поняття суспільного порядку та правопорядку; поняття законності та її гарантій; поняття та склад правопорушення; поняття та види юридичної відповідальності; вміти характеризувати склад правопорушення; трактувати поняття юридичної відповідальності та називати підстави її виникнення; розкривати обставини, що виключають юридичну відповідальність.	6	4	2

№ з/п	Назва змістового модуля, теми програми	Програмні результати навчання	Обсяг годин за навчальним планом		
			Всього	з них:	
				ауди-торних	самос-тійних
	Змістовий модуль 3.3. Основи публічного права України		**8**	**4**	**4**
4	Конституційне право України. Основні права, свободи та обов'язки громадян України	Знати передумови прийняття Конституції України та аналізувати Основний закон держави; знати основні етапи розвитку української державності та політико-правове закріплення суверенітету України; аналізувати особливості політичного режиму, форми правління та адміністративно-територіального устрою України; знати основні права, свободи та обов'язки громадян України відповідно до Конституції України; вміти характеризувати конституційне право як галузь національного права.	4	2	2
5	Адміністративне право. Кримінальне право	Знати поняття, предмет та метод адміністративного права, суб'єктів адміністративного права, державної служби, адміністративного проступку, поняття та принципи адміністративної відповідальності, адміністративних стягнень; вміти аналізувати склад адміністративного проступку; аналізувати особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх; знати поняття кримінального права та кримінальних правопорушень; розмежовувати кримінальні проступки та злочини; трактувати поняття співучасті у скоєнні кримінального правопорушення; вміти аналізувати обставини, що виключають злочинність діяння; характеризувати кримінальні покарання та знати особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх.	4	2	2
	Змістовий модуль 3.4. Основи приватного права України		**6**	**4**	**2**

6	Цивільне право. Цивільно-правові правочини. Захист цивільних прав. Трудове право	Знати поняття цивільного права; особливості цивільної правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб; трактувати поняття власності; аналізувати підстави набуття і припинення права власності; знати поняття цивільно-правового правочину та умови його дійсності, поняття спадкового права та позовної давності, цивільно-правової відповідальності; розкривати поняття трудового права; поняття, зміст, форму, строк та порядок укладення трудового договору, а також підстави його припинення.	6	4	2
		РАЗОМ:	**30**	**18**	**12**

4. ПЕРЕЛІК СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1. Екологія

Зміст модуля Екологія передбачає обов'язкове оволодіння теоретичними знаннями, уміннями та навичками, які узагальнюються та систематизуються на семінарських заняттях з наступних тем:

1. Основні концепції та принципи теоретичної екології.
2. Механізми адаптації організмів до умов навколишнього середовища.
3. Біологічні основи здорового способу життя: роль статевої культури, стресових чинників, імунної системи та вплив шкідливих звичок на здоров'я людини.
4. Економіко-правовий механізм природо-користування та охорони навколишнього природного середовища.

МОДУЛЬ 2. Економіка

Зміст модуля Економіка передбачає обов'язкове оволодіння теоретичними знаннями, уміннями та навичками, які узагальнюються та систематизуються на семінарських заняттях з наступних тем:

1. Вступ до економіки. Сучасні економічні системи.
2. Форми суспільного виробництва.
3. Гроші як економічна категорія товарного господарства.
4. Структура і класифікація ринків.
5. Власність в системі економічних відносин. Підприємство в ринкових умовах.
6. Національна економіка: цілі та результати.
7. Фінансово-кредитна система.
8. Світове господарство і міжнародні економічні відносини.

МОДУЛЬ 3. Правознавство

Зміст модуля Правознавство передбачає обов'язкове оволодіння теоретичними знаннями, уміннями та навичками, які узагальнюються та систематизуються на семінарських заняттях з наступних тем:

1. Загальна характеристика держави та державної влади.
2. Державний лад. Особа, суспільство, держава.
3. Поняття та загальна характеристика права.
4. Поняття і структура системи права.
5. Правовідносини. Правопорушення і юридична відповідальність.
6. Конституційне право України.
7. Адміністративне право.
8. Кримінальне право.

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

МОДУЛЬ 1. Екологія

Самостійна робота полягає у опрацюванні теоретичних навчальних матеріалів та виконанні індивідуальних завдань з наступних тем:

1. Життєві форми рослин і тварин як адаптації до середовища мешкання.
2. Способи терморегуляції організмів.
3. Організм як середовище мешкання. Адаптивні біологічні ритми.
4. Адаптивні біологічні ритми.
5. Здоровий спосіб життя. Принципи і складові.
6. Вплив навколишнього середовища на здоров'я людини.
7. Види забруднення. Їхні наслідки для екосистем.
8. Червона книга та Чорний список України.

МОДУЛЬ 2. Економіка

Самостійна робота полягає в опрацюванні теоретичних навчальних матеріалів та виконанні індивідуальних завдань з наступних тем:

1. Розвиток економічної думки в Україні. Основні теорії економіки.
2. Економічний устрій: сутність і місце в економічній системі. Типи та еволюція економічних систем.
3. Розвиток та становлення виробничої діяльності в Україні.
4. Етапи розвитку виробництва в Україні.
5. Тенденції в розвитку відносин власності в Україні та у світі.
6. Сучасна грошова система. Грошова реформа в Україні. Альтернативні теорії грошей.
7. Поняття еластичності попиту і пропозиції.
8. Управлінська діяльність: менеджмент підприємства. Сутність маркетингу підприємства та його сучасна концепція.
9. Поняття національної економіки як результату економічної діяльності. Особливості функціонування національної економіки.
10. Банківська система України. Банки і небанківська система України.
11. Міжнародна міграція робочої сили. Міжнародний обмін технологіями.
12. Міжнародні валютно – фінансові відносини.

МОДУЛЬ 3. Правознавство

Самостійна робота полягає в опрацюванні теоретичних навчальних матеріалів та виконанні індивідуальних завдань з наступних тем:

1. Особливості взаємовідносин суспільства і держави. Поняття та ознаки правової і соціальної держави.

2. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин.

3. Види юридичної відповідальності: поняття, загальна характеристика.

4. Загальна характеристика прав, свобод і обов'язків людини й громадянина. Гарантії та механізми захисту прав і свобод.

5. Адміністративна відповідальність неповнолітніх. Кримінальна відповідальність неповнолітніх.

6. Поняття та підстави цивільно-правової відповідальності.

Контроль виконання завдань самостійної роботи є складовою поточного, модульного та підсумкового контролю.

6. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку – форма семестрового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з навчальної дисципліни на підставі поточного контролю, за умови відсутності негативних оцінок.

Узагальнені критерії оцінювання з дисципліни

Оцінка «**Відмінно**»:

студент демонструє глибокі, системні та інтегровані знання екологічних, економічних і правових засад функціонування сучасного суспільства; вільно оперує понятійно-категоріальним апаратом дисципліни; аргументовано аналізує взаємозв'язок економічних процесів і екологічної політики; правильно застосовує норми екологічного та господарського законодавства у професійно-орієнтованих завданнях; формулює обґрунтовані висновки та пропозиції щодо сталого розвитку.

Оцінка «**Добре**»:

студент демонструє достатньо повні та систематизовані знання навчального матеріалу; розуміє основні закономірності взаємодії економіки, екології та права; загалом правильно застосовує теоретичні положення під час розв'язання завдань; допускає окремі несуттєві помилки в аргументації або формулюваннях; здатний робити узагальнення та висновки з незначною допомогою викладача.

Оцінка «**Задовільно**»:

студент володіє базовими знаннями навчального матеріалу; відтворює основні положення дисципліни без глибокого аналізу; застосовує норми законодавства фрагментарно; має труднощі з обґрунтуванням висновків; допускає помилки у термінології та логіці викладу.

Оцінка «**Незадовільно**»:

студент відтворює незначну частину навчального матеріалу на рівні

основних положень або питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. Навчальної літератури зовсім не знає.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

МОДУЛЬ 1. Екологія

1. Жук Л.В. Основи екології: Конспект лекція для студентів базових напрямів. Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2023. 92 с. *(оцифроване видання*)*
2. Лико Д.В., Лико С.М., Портухай О. І. Екологія: навчальний посібник / за редакцією Лико С.М. – Стереотипне видання. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2024. 300 с. *(оцифроване видання*).*
3. Екологічне право : підручник/ *А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, А. К. Соколова та ін.; за ред. А. П. Гетьмана. Харків: Право, 2022. 552 с. *(оцифроване видання*)*
4. Злобін Ю.А. Загальна екологія. Суми: Університет. Книга, 2024.
5. Маленко Я.В., Ворошилова Н.В., Кобрюшко О.О., Перерва В.В. Загальна екологія: навчальний посібник. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 231 с. URL: https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/7093/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf

МОДУЛЬ 2. Економіка

1. Забарна Е.М. та ін. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність: підручн. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2026. 412 с. *(оцифроване видання*)*
2. Мочерний С. В., Скотний В. Г. Основи економічної теорії: Підручник. Львів: Новий Світ-2000, 2022. 600 с. *(оцифроване видання*)*
3. Кравцов О. О. Кравцов О. О. Основи економічної теорії. К. : Патерик, 2024. 355 с. *(оцифроване видання*).*
4. Криховець-Хом'як Л.Я., Длугопольський О.В, Вірковська А.А. Економіка (профільний рівень): підпучник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль: Астон, 2019. 296 с. URL: https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/11-klas-ekonomika-homiak-2019.pdf
5. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей / Укладач: Артеменко Л. Б., Тернопіль: ТНТУ, 2022. 88 с. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/40723/3/Artemenko_Konspekt_lektsiy_Ekonomichna_teoriya.pdf
6. Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І. Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівец. нац. унів-т., 2021. 200 с. URL: https://surl.li/oaffcp

МОДУЛЬ 3. Правознавство

1. Дрожжина С.В. , Шульженко І.В., Одінцова О.О., Кондратьєв Г. С. Правознавство: практикум. Навчальний посібник. Львів: Магнолія – 2006, 2024. 326 с. *(оцифроване видання*)*
2. Основи правознавства : навч. посіб. для здобувачів освіти неюрид. спец. / уклад.: Світлана Євгенівна Булавіна, Юрій Петрович Крисюк, Ольга Михайлівна Юхимюк; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. М. Яцишина. – 3-тє вид., зі змінами та доповн. – Луцьк : Вежа-Друк, 2023. – 196 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7be20274-5726-478a-b711-94bc705fd899/content
3. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховною Радою України 28 червня 1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984, додаток до № 51, ст.1122. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text
5. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. *ВВР,* 1971, додаток до № 50, ст. 375. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України (ВВР),* 2001. № 25-26, ст. 131. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text
7. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР),* 2003. №№ 40-44, ст. 356. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text

*Усі оцифровані навчальні видання знаходяться в е-бібліотеці Коледжу
URL: https://moodle.gi.edu.ua/mod/glossary/showentry.php?eid=1168